

Biznes w czasie kryzysu

PRAWO GOSPODARCZE

Uprawnienia zarządu upadłej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Ogłoszenie upadłości, choć istotnie wpływa na sposób funkcjonowania spółki z o.o., nie wygasza jej organów, ani nie zmienia stosunków właścicielskich. Członkowie zarządu nie tracą swych mandatów, a wspólnicy zachowują udziały. Jednak ich wpływ na sprawy spółki ulega znacznemu ograniczeniu.

WOJCIECH BOBIK

PIOTR ZIMMERMAN

Wraz z ogłoszeniem upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości, a także rozporządzania nim. Kompetencje te przechodzą na syndyka.

Wiodąca rola syndyka

Syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłej spółki, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabranianiem go przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji. Na upadłej spółce, czyli *de facto* jej zarządzie, spoczywa obowiązek wskazania i wydania syndykowi całego majątku, a także dokumentów dotyczących jej działalności, majątku oraz rozliczeń (w szczególności ksiąg rachunkowych, innych ewidencji prowadzonych

dla celów podatkowych oraz korespondencji).

Umowy dotyczące majątku spółki zawiera syndyk, działając w imieniu własnym lecz na rzecz upadłego. Spółka nie jest zatem reprezentowana przy nich przez zarząd. Dotyczy to nie tylko umów, ale wszelkich czynności w sprawach dotyczących masy upadłości. To syndyk może złożyć kontrahentowi spółki oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, czy też oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Gdyby złożył je zarząd spółki, byłby bezwzględnie nieważne. Podobnie postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne prowadzone są przez syndyka albo przeciwko niemu. Jeśli zatem spółce przysługuje należność, a kontrahent odmawia zapłaty, pozew o zapłatę wytoczyć winien syndyk, a nie sama spółka reprezentowana przez zarząd.

Forum postępowania upadłościowego

Skoro większość czynności typowo zarezerwowanych dla zarządu, w postępowaniu upadłościowym wykonuje syndyk, rodzi się pytanie o to, jaką funkcję pełni zarząd upadłej spółki. Pierwszym z obszarów, w których działanie zarządu ma istotne znaczenie, jest forum postępowania upadłościowego. W odróżnieniu od innych postępowań sądowych, w tym postępowaniu upadły może działać samodzielnie, a zatem to zarząd jest uprawniony do wnoszenia w jego imieniu środków zaskarżenia, wniosków czy innych pism procesowych. Upadła spółka może również ustanowić pełnomocnika procesowego do zastępowania jej w toku postępowania. Zarząd powinien monitorować przebieg upadłości i w razie dostrzeżenia nieprawidłowości – reagować. Jeżeli nieprawidłowości dotyczą sposobu działania syndyka, upadły może zwrócić się do sędziego-komisarza z wnioskiem o zastosowanie środków nadzoru. Upadły powinien także zapoznawać się ze sprawozdaniami składanymi przez syndyka i w razie potrzeby zgłaszać do nich zastrzeżenia. Z kolei na etapie

przygotowywania listy wierzytelności upadły ma sposobność wypowiedzenia się co do każdej wierzytelności, poprzez złożenie oświadczenia załączonego do listy wierzytelności. Jeśli upadły oświadczenia nie złoży, co do zasady nie będzie mógł wnieść sprzeciwu do listy wierzytelności.

W kontekście postępowania upadłościowego należy jeszcze wspomnieć o majątku niestanowiącym masy upadłości. Ustawa zawiera katalog składników mienia, które z mocy prawa nie wchodzą do masy upadłości. W odniesieniu do spółek są to jednak przypadki marginalne. Do wyłączenia składnika mienia spółki z masy upadłości może również dojść na mocy postanowienia sędziego-komisarza, jeżeli nie można go zbyć z zachowaniem przepisów ustawy, a dalsze jego pozostawienie w masie upadłości będzie niekorzystne dla wierzycieli z uwagi na obciążenie masy upadłości związanymi z tym kosztami.

W stosunku do składników mienia wyłączonych z masy upadłości upadły odzyskuje prawo zarządu i może dowolnie z nich korzystać lub nimi rozporządzać. Gdyby zdecydował się zbyć taki składnik, przy umowie byłby reprezentowany przez zarząd.

Kompetencje korporacyjne zarządu

Drugim obszarem, który po ogłoszeniu upadłości pozostaje domeną zarządu, są kompetencje korporacyjne, niezwiązane z majątkiem spółki. Nie ma ich jednak wiele. Do takich należą np. zwołanie zgromadzenia wspólników albo żądanie zwołania posiedzenia rady nadzorczej.

Jeśli zaś chodzi o uprawnienia związane z uczestnictwem upadłej spółki w innych spółkach lub spółdzielniach, wykonuje je wyłącznie syndyk. Oznacza to, że jeżeli upadła spółka posiada np. udziały w innej spółce, w zgromadzeniu wspólników tej drugiej spółki uczestniczył i głosował będzie syndyk. Syndyk będzie wykonywał także wszelkie inne uprawnienia wynikające z udziałów, w tym te o charakterze korporacyjnym.

Wspólnik upadłej spółki

W odniesieniu do syndyka oraz przebiegu postępowania upadłościowego, zgromadzenie wspólników upadłej spółki nie dysponuje w zasadzie żadnymi kompetencjami. Syndyk nie potrzebuje zgody

zgromadzenia wspólników na rozporządzanie majątkiem spółki, nawet wówczas, gdy w warunkach poza postępowaniem upadłościowym zarząd byłby zobligowany taką zgodę uzyskać. W czasie postępowania upadłościowego zgromadzenie wspólników nie zatwierdza również sprawozdań finansowych. Są one składane przez syndyka bez uprzedniego zatwierdzenia. Ponadto zgromadzenie wspólników nie udziela syndykowi absolutorium. Ze swych obowiązków syndyk jest rozliczany przez sędziego-komisarza.

Zgromadzenie wspólników zachowuje natomiast uprawnienia o charakterze *stricte* korporacyjnym. Do takich należy np. powoływanie i odwoływanie członków zarządu lub rady nadzorczej i udzielanie im absolutorium. Ponadto zgromadzenie wspólników może dokonywać zmian ustrojowych w umowie spółki. /©

—Wojciech Bobik
radca prawny w Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy Kancelaria
Radców Prawnych i Adwokatów

—Piotr Zimmerman - radca
prawny, partner w Zimmerman
Sierakowski i Partnerzy Kancelaria
Radców Prawnych i Adwokatów